

dyaputa zbog nasilja. Ragosa izjavio je, da s Oberdankom nije novao atantat proti životu cara Franje Josipa; hotjeli su samo privedi protivautrijsku demonstraciju, eventualno spremiti ustanak u primorju. Poslje podne preslušavani su svjedoci.

Iz suda.

Pred kr. sudbenim stolom u Gospiću obdržavala se je dne 11. travnja o. g. glavna razprava proti Vuku Glumičiću, pučkom učitelju u Vrebu, radi zločina prostoga umorstva, označenoga u §§. 134., 135. toč. 4. k. z. Predsjedao je kr. sudbeni vijećnik i upravitelj kr. sudb. stola Gustav Straus, a prisustvovali kr. sudb. vijećnici: Petar Lukić, Fran Kutnar, Anton Jelenec, Vilim Cerljenjak i kr. sudb. pristav Milan Rajnović kao sudci, te kr. prislužnik Pavao Pavešić kao poverodja. Kr. držav. odvjetništvo zastupao je zamjenik kr. drž. odvjetnika Franjo Jančić, a branitelj vodio je odvjetnik Franjo Brečić. Galerija sudnice kao što i sama sudnica dubokom puna.

Kr. državno odvjetništvo tuži Vuku Glumičića, da je dana 5. veljače o. g. u školskoj sgradi u Vrebu (kotara gospićkog), hoteti usmrtiti Vasu Narančića zadao istomu iz neposredne blizine bezuvjetno smrtonosnu ozledu hitcem iz puške, koji je zašao kroz desnu oćnicu u utilnu lubanju, gdje je na temelju nje kosti, živce, moždane, moždanske opne i žilice sasvim razmrzao, tako da je Vaso Narančić uslijed zadobivene ozlede za kratko vrijeme umro i umrieti morao. Tim je Glumičić počinio zločinstvo prostoga umorstva označenoga u §§. 134. 135. toč. 4. k. z.

Okrivljenik Vuk Glumičić pripovjeda taj događaj ovako. Dne 5. veljače o. g. pobje ranio oko 8 sati jutrom kući Jove Popovića u Vrebu, koji je taj dan slavio svoj pir, da mu čestita. Tom prigodom, između ostalih gostih pozove i njega na ručak k sebi. Tu su se dakako zabavljali. Oko 1/2 sata dođe u kuću Jove Popovića školski podvornik Maksim Dragosavac, s porukom Glumičićeve žene, neka on dođe u školu, nu pošto je mislio to posle podne drugim danom nadomjestiti, reče poslužniku, da razpusti djecu. Nije tomu prošlo dugo, dođe školski poslužnik po drugi put k njemu i reče, da dođe u školu, jer ga onđe čekaju obć. vijećnik Vaso Narančić i obć. starešina Dimitar Cetina. Nereče ništa već se dignu i ode kroz kuhinju na polje. Prolazeći kuhinjom uzme s klina dvojevu pušku Jove Popovića, da uzgome u slavu Jove Popovića izpaliti ju kad se bude vraćao.

Došav u hodnik školske sgrade, stanu ga rećeni obć. vijećnik i starešina pozvati riećni: da, to je liepo, pijančevati se može, a školsku dužnost vršiti ne može, po tom nu Dimitar Cetina i boga opsuje, dodavši: Vadi školske protokole. Pošto on to nehtjede učiniti, jer da to na nje nespada, počeo se s njim do onda kod vratih škole mirno stajavši Vaso Narančić natezati i primi za ciev puške, koja je njemu o ramenu visila. U tom natezanju sa Vasom Narančićem zape slučajno o njegov kaput kokot na puški, puška opali i pogodi nesgodno u desno oko Vasu Narančića. Pošto puška puče, ostavi ju Glumičić i ode goluruk na druga vrata na polje put obćinskoga ureda u Medku, neznaajući da li se je Vaso Narančić srušio. Na putu u Medak pograbi kolac za svaku eventualnu obranu, ako bi tko nanj navalo. Došav u obć. ured u Medak prijavio je istjerati, da su ga Dimitar Cetina i Vaso Narančić tukli i protjerali iz škole, ter molio pomoć.

Tako je okrivljeni učitelj Vuk Glumičić pripovjeda, nu svjedok parok u Vrebu, Manojlo Došen, pod prisegom kazuje posve drugieje.

Veli namie, da je i on bio onog dana gost Popoviće, ter kad posle podne oko pol 5 dođe školski podvornik po drugi put u učitelja, da ga u školi čekaju Vaso Narančić i Dimitar Cetina, reće učitelj podvorniku: Kaži ti njima, da jim otca i mater, ter okrenuv se prema gostom: Vidite ljudi, na što su sve lopovi došli. Poslie tih riećih učitelja izvadi domaćina Jovo Popović svoj žepni sat i reče mu: Ta kuda ćeš, pol 5 sati je sada; valjda je školsko vrijeme minulo. Nu učitelj plane, i poviece dignuv se sa stolca: Jovo, daj mi pušku idem lopove ubiti. Kazav to ode, a mi, koji ostasmo, zabavljajmo se i nadalje, dok na večer ne dođe u kuću Dimitar Cetina s glasom, da je učitelj Vasu Narančića usmrtio.

Svjedok veli nadalje, da je Vuk Glumičić veoma podlo stvorenje, da se je u selu sa svakim svadjao, svakomu mane i pogrieške predbacivati znao, a sa usmrćenim Vasom Narančićem da je u velikoj omrazi živio.

S ovim svjedokom pripovjeda taj događaj suglasno i drugi gosti, lugar Vasil Graovac i Mihajlo Bogdanović.

Svjedok Dimitar Cetina pripovjeda ovako: Na kobni dan 5. veljače bavio se on kod kuće oko svog kućnog posla. Poslie podne dođe k njemu obć. vijećnik Vaso Narančić, i pozva ga neka ide s njim predjavljavati školu, da vide, koji roditelji nešalju djecu u ređu, da ih uzgome mjestno školsko vieće ukoriti. Tom prigodom reče mu Vaso Narančić, da je učitelj razpustio djecu iz škole i da nije kod Jove Popovića.

Došav obojica u školu upitaše supruga učiteljevu, gdje je učitelj. Ona odvrati, da je gostom kod Jove Popovića, i ona, prem umoljena po svjedoku, da ga pusti u druztvu, pošalje školskoga podvornika ponj. Pok. Vaso Narančić stao se razgovarati sa suprugom učiteljevom, dok međutim ne dođe u školu i učitelj, noseći pod lijevom rukom dvojevu pušku. Narančić ostao kod vratih škole, doćim je svjedok šetao u hodniku. Stupiv učitelj u hodnik poćim: „što hoćete lopovi, što imate samnom?“ Izustiv te rieći stupi tri koraka natrag i napne oba kolokta na dvojevu pušku ter povieć prema svjedoku: „Van lopove“. Nu svjedok odvrati, da on

amo nije došao na boj, već da svoju dužnost vrši, jerbo po nalogu okružne oblasti mora barem svakog tjedna jednom tu školu pregledati. Nu Glumičić priniesav pušku k oku i naperiv ju na svjedoka, reče opet „Van lopove, da ti boga“. Videći svjedok, da tu nećma šale, okrenu se — svjedok reče, je napravih „Kahr euch“ i ode, nu jošter nebie niti šest korakah napravio, puška puče, a Vaso Narančić sruši se mrtav niz stube, koje vode u hodnik školske sgrade; pogodio ga je naboj u desno oko. I ovaj svjedok lošo opisuje ponašanje okrivljenikova, to potvrđuje takodjer, da je pokojni Vaso Narančić bio u svadju sa Glumičićem. Opisuje pako pok. Narančića kaže, da je on medju, pučkom uživao radi svoje mirne ćudi najbolji glas, a štovalo ga ciele selo.

Svjedok motrioc Janko Bogdanović pripovjeda suglasno sa gorijim svjedokom primiećujući jedino to, da je on vidio kako je okrivljenik Vuk Glumičić pušku priniesao k oku, naperiv ju na Vasu Narančića ciljao i na četiri koraka na istoga pušku opalio. Kad se je Narančić srušio niza stube izvan hodnika na svjedoka, zatvori okrivljenik vrata, ter ode s puškom na ramenu na druga vrata van put Medka. Okrivljenik brani se tu, da je Narančić nanj prije kuburom navalo, nu svjedok motrioc izpovjeda, da niti Narančić niti Cetina puške niti kubure imali nisu.

Okrivljeni branio se je nadalje, da nije ponio put Medka sobom pušku, nu svjedok Tomo Popović kaže, da ga je, kad se je vraćao iz Medka kući prema Vrebu, susreo sa puškom, koji je nosio pod desnom rukom. Svjedoci pako obć. stražari Simo Maoduš i Nikola Narančić kaže, da su onu istu dvojevu pušku Jove Popovića, iz koje je okrivljeni usmrtio Vasu Narančića, našli pod medakim mostom u vodi.

Pošto je tako saslušavanje iscrpljeno, govorio je tužitelj zamjenik kr. drž. odv. Fran Jančić. Ostaje kod svoje obćuće dodavajući, da su okrivljenika Vuka Glumičića po poćinjenom ćinu susreli svjedoci na putu iz Vreba u Medak, gdje ide stranputicom, a ne pravim putem, kojim bi bio morao ići. Moli da se okrivljenik proglasi krivim zločina umorstva.

Predsjedatelj, upitav okrivljenika, ima li još što na svoju obranu kazati, dobi odgovor, da neima ništa, već jedino to, da on tomu događaju kriv nije, već sam oštećenik.

Branitelj g. Fr. Brečić trudio se je dokazati, da Glumičić nije imao nakane da usmrti Narančića, već neprijateljstvu dođu al neopredijeljom nakanu, da se dakle njegov ćin neima smatrati zločinstvom umorstva već zločinstvom ubojstva.

Iza kako je sad dulje vremena viećao, povrati se u sudnicu i proglasu osudu. Vuk Glumičić proglašuje se krivim zločina umorstva, ter se po §. 136. k. z. obzirom na §. 252. k. post. osudjuje na kazan teške tamnice od petnaest godina, koja se ima poćkriti svaki mjesec dae 5. jednim postom i samotnim zatvorom taj dan.

Proti osudi uložio je osudjenik ništovnu žalbu sa prizivom.

Narodno gospodarstvo.

— (Vinski sjaam) propao je za ovu godinu. Tako su i druge mnoge korisne stvari u svom začetku slabo uspevale, koje su kasnije dole do većeg uzvraćenja i napokon pobjedonosno krenule onosaje na korist čovječanstva; potreba dakle zbog ljetosnjeg neuspjeha svadjati. Sad je do naših ekonomah da iztraže uzroke, zašto nije ova nova institucija u nas jošte zahvatila ćvrt korjen. Prve je godine u patriotičkom našem uzhitu došlo na izlozbu mnogo producentah i trošacah, ali bez dovoljno praktična uređenja i bez pravoga izkustva nije se postigao onaj uspjeh, kojemu se načelno nadamo, pa i kod druge lanjske izlozbe, koja je već mnogo slabija bila, nije se pokazala korist, pošto nije stvar jošte dosta proućena. Mi smo u vinarstvu početnici, premda od viećovah ordje loza radja i moramo se tek upoznati sa svimi uvjeti, koji k ćilju vode, a taj nauk možemo ćrpti samo od drugih naprednijih vinarah, kao što se uće i Magjari putujuć po šampanjskih i bordeauxkih goracah.

Naša domovina neima osim šumah izdašnije gospodarske struke nad vinogradarstvom, samo što se nije prijašnja vremena mogla obratiti dovoljna njega ćokotu, dok smo bili udaljeni od velikog prometa. Danas, kad nas željeznice spajaju sa svimi narodi širokog svijeta, možemo si iz vinogradah stvoriti vrieće blagostanja, da nam procvate mnogo i mnogo selo domovine. Ali treba da si pribavimo temeljito znanje za proizvodjanje onakove robe, kakovu kupci traže, a ne da proizvodjamo kiselik, koja god našem grlu i to tek s jamničkom vodom. Nije dovoljno, da imamo naravni materijal za dobro vino, što nije niti naša zasluga, nego nam valja da proućimo sav postupak sa onim materijalom, a bez ikakvih umjetnih primjesah. Za veliki ćilj eksporta, a dosliećno noćanog importa nije dosta samo umno obćljedanje vinove loze, nego se mora i na pivnice dostojno paziti, jer u njih istom dozrieva vino i bez začina. O ovom znamenitom pitanju morat će se mnogo još raditi, jer sav dosadašnjak tek dilettantski posao daleko je još zaostao, da se vinarstvu proćrći prava staza i uklone sve zaprieke. Fatalistićki čekati na bolja vremena prećreštenih rukoh može ugadati obćićaju osmanlijah, ali nam valja da koracemo uz prosvietljene narode, s njimi da se drućimo, da trgućemo i napredjućemo.

Danas stojimo s našim vinom napram svjetsoj trgovini u vrlo nepovoljnu odnosaju, jer niti neznamo, kakovu lozu da sadimo i što da proizvodjamo. Vrina najvriećnije kakvoće nehasni nam u veliko gojiti, ali bi željeli takmiti se sa renskim, franciekim i grećkim vinom, već ga možemo proizvodjati samo onoliko, što je potrebno boljih kajlijah za našu domaću potrebu, jerbo su ona strana vina već od davna tako akreditirana po svijetu, da bi se mi samo najnaprednijom vinskou

kulturom mogli šnjim takmiti. Nam će najbolje biti, da sadimo onakove loze, koje u našem podneblju mnogo daju i rano dozrievaju, a ne kao zelenika i dr., da budemo mogli što jeftinijom dobrom i srednjom robom stupiti na svjetski sjaam. Kakova to loza mora biti za biele i za crno vino, to je upravo zadaća naših nesamo ekonomah nego i rjećih trgovacah.

Odbor gospodarskoga drućtva zaključio je u poslednjoj svojoj sjednici od 14. o. m. j., da će nastojati, da mjesto osućenog ljetosnjeg vinskog sjaama bude jesenas regionalna izlozba grozđja i voća za četiri podružnice zagrebaćke podružnice. Ovo je upravo velika sgoda da vidimo, kakove bi vrsti bile najkorisnije za gojenje u veliko, da nebudu u svakom vinogradu raznih smjesah, koje bi bolje bilo izkorćeniti i zamieniti valjanim nasadom. Naša visoka vlada sigurno će orakove kulturne podhrate uzeti pod svoju zaštitu, a kako već davno nismo imali u Zagrebu izlozbe grozđja i voća, to je doista i vrieće da opet vidimo ćesa imamo, a što nam još manjka.

Pripisano.

U broju 85. ovoga lista ćitjuće g. odvjetnik Panković iz Senja, da sam ja pisao onaj dopis iz Brloga, što me je uvriećen u broju 81. „Narodnih Novinah“, pak veli, da sam ga pisao po nalogu „jednoga“, te da je zato spomenuiti dopis prava mistifikacija obćinstva.

Oćitujem ovim, da je upitnoga dopisa pisao niam, što će mi i slavno uredništvo ovoga lista posjedovati. (Niste pisali. Uredn.)

Brlog, 19. travnja 1883.

Nikola Šimatović,
bilježnik.

Narodno zemaljsko kazalište.

(Par.) (Ivan predbrojka.)
Danas u subotu 21. travnja 1883.

GVARANAC.

Velika opera u 4 ćina. — Glasba od A. Carlosa Gomesa. — Prevoć J. E. Tomić.

L I C A:

Don Antonio de Mariz, stari portugizki plemić G. Terezać.
Cecilia, njegova ćći — G. Ruzić.
Pery, poglavica Gvaranaca — G. Deskaćev.
Don Alvaro, pustolov portugizki — G. Deskaćev.
Gonzales } pustolovi španjolski — G. Anton.
Ruy Bento } gostovi — G. Rangl.
Alonso } Don Antonia — G. Knećević.
Cacico, poglavica Ajmorah — G. Vespasiani.
Pedro, sluga Antonijev — G. Kaslić.
Pustolovi raznih narodnostih, Portugizani, Ajmori. — Događja se u Braziliji, nedaleko Ria-Janeira god. 1560.
U III. ćinu „Grand Ballabile“ ućesita i pleće gćna. Ivana Freisinger (kao gost) uz 8 djevojacah.

Pripisli u Zagreb.

20. travnja.

U gostionici k caru: L. Gutman, trgovac iz Beća; S. Gjurgievic, vlasteha iz Pitomac; V. Hartman, trgovac iz Beća; A. Ist, trgovac iz Gracae; G. Paulek, mjerik iz Gorice; F. Wünsch, trgovac iz Beća.

Bećka burza od 20. travnja 1883.

svieće mjenjajćioce hrv. komercielne banke prije Moritz Hönigsberg.

	Zlatna težina	
	1870.	1878.
Djelatni ang:		
Austr. renta u papiru	78.40	8.55
Austr. renta u srebru	8.95	79.10
4% austr. renta u slatu	98.15	98.80
4% austr. renta u slatu	98.10	98.25
4% ug. renta u slatu	90—	90.15
5% ug. renta u papiru	88—	88.20
Ugarici najam za željeznice po for. 120/—	88.75	—
Basterotice		
Hrvatsko-slavonske	99—	99—
Ugarske	8.25	8.75
Terzićko-banatske	98—	99—
Berlejske	98.50	99.50
Srećko		
1854. 250 for. po 100 for.	119.50	120—
1859. po 100 for.	117.75	118.25
1864. po 100 for.	109.25	109.75
Ugarske nagrade 100 for.	114.75	115.25
Uredjanje Tisa	97.60	100.90
Zemaljsko-jevrejske željeznice	97.75	98.98
Uredjanje Durava	115.75	116.25
Vjerotaje	173.50	174—
Beće komercijne	123.25	123.50
Prioritetne zadužnice:		
Alföldsko-riećke željeznice (Veliki Varadin-Osieh)	96.70	97—
Perćanadovo sjeverne željeznice, k. m.	104.75	105.50
Franje Josipa željeznice, izdanje 1867.	101.60	101.85
Galiećke Karla Lindovita željeznice I. izd.	98.80	99.10
Ugarske obće vjeće	98.80	97.20
Austr. sjeverno-zapadne željeznice I. izd.	100—	100.50
Rudolfove željeznice	100.50	100.80
Dienice prometnih poćnosnah.		
Alföldsko-riećke željeznice	170.25	170.75
Osaka sjeverne željeznice	194.50	195—
Dunavsko-Dravah željeznice (Bett. Dr. Z.)	168—	169—
Jelesinske željeznice	217—	217.50
Franje Josipa željeznice	194—	194.75
Ugarske obće vjeće	204.50	205—
Rudolfove željeznice	164—	164.50
Erdeljske željeznice (nova)	164.25	164.75
Dienice banah:		
Austr.-Ugarne banke	835—	836—
Vjerotajćioce za trgovinu i obć	313.60	313.90
Ugarske obće vjeće	309—	309.50
Amalio-antriejske banke	116—	116.25
Union banke	118—	118.25
Novci:		
Datali	5.65	5.67
30 francakah	9.90	9.91
20 marakah	11.72	11.74
Englejski sovverignai	11.93	11.96
Niemiećke državne banknote	58.55	58.65
Telesinske banknote	47.45	47.55
Bećki u papiru	1.18	1.18 1/2